

За якими правилами в Україні відбуватимуться місцеві вибори

25 жовтня 2015 року на Україну очікують місцеві вибори. Головною особливістю цієї виборчої кампанії є те, що виборці вперше будуть обирати кандидатів за новою пропорційною виборчою системою за відкритими партійними списками, яка раніше в Україні ніколи не застосовувалась.

Зокрема, новий виборчий закон передбачає обрання депутатів обласних, районних, міських рад за пропорційною виборчою системою в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій із закріпленням кандидатів за територіальними виборчими округами. Це означає, що виборці обиратимуть тільки за одним виборчим бюлетенем – одночасно одною галочкою голосуватимуть і за одну партію, і за одного лідера списку, і за одного кандидата в окрузі, якщо партією такий був висунутий. Це виглядатиме так, – в бюлетені поруч з назвою партії будуть зазначені два кандидати. Перша особа – це загальний лідер списку, який буде вказаний в усіх бюлетенях на всіх округах. У випадку проходження партії він гарантовано стане депутатом. Друга особа – закріплюється за конкретним округом.

Вибори голів та депутатів сільських рад пройдуть, як і раніше за мажоритарною системою відносної більшості яка діяла під час минулих місцевих виборів. Це ж стосується і мерів міст де кількість виборців менша ніж 90 тис.

Відповідно до закону щоб отримати представництво у відповідній місцевій раді політичним партіям доведеться подолати прохідний бар'єр, який складає 5%.

Кандидати у депутати обласних, районних та міських рад висувуються виключно через списки місцевих політичних партій. Право на самовисування мають кандидати на посаду сільських та міських голів, а також кандидати у депутати сільських рад.

Закон зазначає, що всі списки кандидатів повинен погодити центральний орган партії. За списками політичної партії балотуватися можуть виключно її члени, або безпартійні громадяни.

У кожному територіальному виборчому окрузі по виборах депутатів обласної, районної чи міської ради політична партія може висунути не більше, ніж по одному кандидату (може й не висувувати жодного кандидата, тоді виборець голосує лише за партію та зазначеного у бюлетені першого номера – лідера списку).

Згідно з новим законом загальний склад (кількість депутатів) місцевих рад зазнає скорочення і залежатиме від кількості виборців:

- до 1 тисячі виборців - 12 депутатів;
- від 1 тисячі до 3 тисяч виборців - 14 депутатів;
- від 3 тисяч до 5 тисяч виборців - 22 депутати;
- від 5 тисяч до 20 тисяч виборців - 26 депутатів;
- від 20 тисяч до 50 тисяч виборців - 34 депутати;
- від 50 тисяч до 100 тисяч виборців - 36 депутатів;
- від 100 тисяч до 250 тисяч виборців - 42 депутати;
- від 250 тисяч до 500 тисяч виборців - 54 депутати;
- від 500 тисяч до 1 мільйона виборців - 64 депутати;
- від 1 мільйона до 2 мільйонів виборців - 84 депутати;
- понад 2 мільйони виборців - 120 депутатів.

Для проведення виборів депутатів відповідної ради буде утворено одномандатні виборчі округи кількості яких дорівнює кількості депутатських мандатів та з приблизно рівною кількістю виборців у кожному такому окрузі.

Особа не може бути висунута кандидатом у депутати у багатомандатному виборчому окрузі більше, ніж до однієї місцевої ради відповідного рівня (більше, ніж до однієї обласної, однієї районної, однієї міської, однієї районної в місті ради).

Іншими словами, одна людина може одночасно балотуватися до обласної, районної/міської/сільської рад, а також бути кандидатом на посаду мера/сільського голови. Також суб'єктом висування кандидата у ради різних рівнів може бути тільки одна політична партія.

Згідно з календарним планом проведення місцевих виборів, для забезпечення належної організації та проведення виборів Центральною виборчою комісією до 7 вересня 2015 року повинні бути утворені обласна та районна територіальні виборчі комісії, які в свою чергу, до 13 вересня 2015 року повинні сформувати склад міської та сільських виборчих комісій. Починаючи з 10 жовтня 2015 року почнуть діяти вже дільничні виборчі комісії, які займуться питаннями підготовки та проведення голосування на виборчих дільницях.

У день виборів 25 жовтня 2015 року голосування проходитиме з 8 до 20 години без перерви.

Інші важливі нюанси:

- 1) Не мають права голосу на місцевих виборах: військовослужбовці ЗСУ строкової служби; громадяни України, що проживають за кордоном; особи, визнані судом недієздатними; громадяни України, які перебувають у місцях позбавлення волі.
- 2) Представництво осіб однієї статі у виборчих списках кандидатів у депутати місцевих рад має становити не менше 30% від загальної кількості кандидатів у виборчому списку. При цьому Закон не передбачає жодних санкцій за невиконання даної вимоги.
- 3) Участь блоків політичних партій заборонена.
- 4) Не можуть брати участь у виборах місцеві організації партій, які не відповідають вимогам Закону України "Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки".
- 5) Громадські та міжнародні організації мають право лише спостерігати за виборчим процесом і днем голосування (на одну виборчу дільницю організація може делегувати не більше 2 осіб).
- 6) Підкуп виборців заборонений.

Забороняється проводити передвиборну агітацію, що супроводжується наданням виборцям грошей чи безоплатно або на пільгових умовах товарів (крім товарів, що містять візуальні зображення назви, символіки, прапора місцевої організації партії, за умови, що вартість таких товарів не перевищує п'яти відсотків розміру мінімальної заробітної плати – близько 61 грн.) та інших матеріальних цінностей або робіт чи послуг.

Забороняється укладення з виборцями за рахунок коштів виборчого фонду оплатних договорів на проведення передвиборної агітації.

- 8) Вибори на окупованих територіях (АР Крим та неконтрольовані ділянки Донецької та Луганської областей) не проводяться.

Т. В. Ільїна, головний спеціаліст відділу ведення Державного реєстру виборців